

čistě německého Chebu a vykročil zcela jiným směrem. S ním ovšem soudržně a ke škodě české věci i celá bohatá, a proto vlivná starobylá familie Říhů, která zneuctění nejváženějšího člena rodiny vzala za své!

Krajský fyzik osobně dohlíží na terapii císařovny Alžběty, která se podrobuje léčebným kúráám ve Františkových Lázních a pečlivého, ale i galantního a mužně přitažlivého doktora si nemůže vynachválit. Dveře vysokého císařského domu se pootvírají! Důvěra panujícího mocnáře ve dvou kratičkých létech vynáší lékaři Řád císaře Františka Josefa, jmenování radou c. k. místodržitelství Království českého a v roce tisíc osm set šedesát pět povýšení do funkce zemského zdravotního správce v Praze. Slovem nejvyšší pocty, po nichž léta pošilhával!

Emil, Ing., rytíř (1839–1900)

zakladatel a tvůrce Škodových závodů v Plzni
hlavní akcionář Škodových závodů
člen a předseda správní rady Škodovky
nositel Řádu Železné koruny třetí třídy
doživotní člen Panské sněmovny rakouské říšské rady
místopředseda Pražské železářské společnosti
člen státní železniční rady
správní rada rakouské pobočky pojišťovny Lloyd

veřejnost už dříve prosákly patřičně kořeněné zvěsti o napjatém rodinném vztahu, o otcově averzi k umouněné technice a o neposlušném synu, který si prosadil svou. Víme, že starý pán trpěl značnou citlivostí vůči vlastní osobě, jak naznačila reakce na husí pochod po návratu z Kroměříže a definitivní odklon od českého křídla loajální pravice strany. Nebo prostě padla kosa na kámen a opa, stejně prudký a paličatý jako otec, si šel – s morální i finanční podporou ochotného strýce – za svým bez ohledu, poslušnosti a tehdy ještě přísně požadované úcty k rodičům, zástupcům Boha na zemi. Takže znovu deus ex machina, pohádkový strýček-dobroděj. Zdá se mi nejpříjemnější. Synovci dal k dispozici část svého kapitálu, bratra vzal trochu na paškál. Může se vlastní otec na věky distancovat? Aspoň tolik se mu patří přihodit, aby se misky vah vyrovnaly, i když osobně trvá v neúprosném odmítání a dravý duch průmyslového podnikání mu zůstává odporný a ganzegal cizí.

V devětatřicátém, při velkolepých oslavách Emila Škody a jeho Škodovky, kdy jsem dopisoval dědův medailon, zčistajasna se na mne usmálo štěstí. Se zadostiučiněním trpělivého štourala jsem mohl zveřejnit doklady z rodinného archivu a zformulovat zřejmě definitivní rozluštění: Po koupi valdštejské továrny vložil Emilův strýc univerzitní profesor Josef Škoda do podniku částku jeden milion zlatých, kterou uložil u tehdejší prosperující rakouské banky Creditanstalt. Jinými slovy injekci s prodlouženým působením. S takovým kapitálem v zádech byl Škoda mezi začínajícími českými podnikateli bílou vránou a mohl si pískat!

Nepředbíhejme událostem. Zatím se vracíme k rozzářenému srpnovému dni léta páně tisíc osm set sedmdesát jeden. Opa v nejhlubší černi si odvádí ze svatobartolomějského chrámu nevěstu v pěnách liliových krajků do prózy života. Hermínu z nejbohatší měšťanské rodiny Hahnenkammů. S ní se otcem zavržený syn rázem ocitá ve vedoucí špičce plzeňské německé společnosti.

*Jan a Marie Hahnenkammovi
s dcerou Hermínou*

Hahnenkammové pocházeli z Tyrol. Hermínčin děd Jan se usadil v domě U Zlatého lva v Říšské ulici zhruba před třiceti léty. Na výnosné podnikání měl čich. V době rostoucích potřeb přemístování – zboží i lidí – založil dobře prosperující povoznickou firmu, která obstarávala též pravidelná dostavníková spojení se západočeskými městy včetně Prahy. Dvě stovky tažných koní a příslušný vozový park svědčily o rozmachu firmy.

Zkrat nastal s příchodem šedesátých let, se železnicí. Hahnenkammové uměli předvídat. K prvnímu listopadu v šedesátém třetím podnik zrušili, koně a zařízení ještě výhodně prodali. Ovdovělá matka Hermíny Marie peníze investovala do rodinného domu podle projektu moderního vídeňského architekta. Tenkrát se nekoukalo na nějaký ten čtvereční metr navíc, takže pojem rodinný v konkrétním našem případě představuje dvoupatrový rožák číslo osm a devět na dnešní Klavovské a Tylově ulici, kde si inženýr Škoda po návratu z Němec našel podnájem. Teď, s předpokladem rozrůstající se rodiny, obsadil celé podlaží.

Dům rodiny Hahnenkammů (U Práce)

Milostivá paní Hermína do roka porodila. Holčičku pokřtili po vídeňském strýci. Josefína. Pan továrník uměl být vděčný. Doma jí říkali Seffa. V pravidelných dvouročních intervalech následovala Johana čili Jenny, Hermína Juliana a Karel. Porodem syna splnila, co se od ženy očekávalo. Dát dědice a následníka firmy. Nadále se už mohla věnovat sobě a svým zájmům, poněkud v hochněmeckých měšťanských kruzích anebo na firemních setkáních obchodního rázu, kde se patřilo po boku úspěšného pana chotě vystavovat zlato a brilianty hodné postavení průmyslového magnáta nejvyššího ranku. Ráda také řídila společenský život vlastní domácnosti, především obchodní návštěvy podnikatelů a námořních důstojníků.

Běžným vedením domácnosti, manželem a výchovou dětí se nezatěžovala. Od toho byly služky, bony, vychovatelky. Zásadně německé. Tvrdé povaze mé babičky totiž natolik imponovali drsní hrdinové starogermánských bájí, že odraz

Nádvoří původní Škodovy strojírny v osmdesátých letech 19. století

Je nad slunce jasnější, že k vedení gigantického podniku nestačil jen specialista s odbornými znalostmi, ale především geniální manažer obdařený organizačním talentem pro řízení velkých týmů. Opa osobně řídil celý kolos a jedovatě jazýčky leckdy štípaly, že šéf je ve fabrice vrchní policajt, chce být u všeho, co se kde šustne, a rozhodovat o všem jako za starých dávných časů. Sám!

Mít mu to za zlé? Nemyslím! Svým způsobem byl samovládce, autokrat, kdo ale by na jeho místě nebyl? Cítil se s továrnou bytostně spojen, sám sobě byl vlastně garantem kvality odevzdávaného díla. Strojírnička na rozsypání, kterou svou vůlí a znalostmi doslova vyhrabal z trosek, práce v ní a na ní mu nahradila vše, oč jej osud ukrátil. Přilnul k ní jako rodič, který sebral děcko hrobníkovi z lopaty. Riziko zvyšovalo cenu! Postupem času se firma stala jeho jedinou zálibou, vnitřním potěšením, úspěšnou náplní odvážných snů.

Ve společnosti nezapřel vrozené geny. Měl pověst srdečného člověka, spolehlivého partnera. Rád hodil do ringu i košilatý vtíp. Zato od politiky se odtahoval, jak mohl. Trapně šlápl vedle, když odmítl návrh na povýšení do baronského stavu. Mezi vládními kruhy si zbytečně nadělal zlou krev a přivolal na sebe další letitou skvrnu. I přes nechutné podrazy a třenice se však firma koncem století propracovala na nejvyšší příčku. Produkty ocelárny a zbrojovky jí získaly pevné místo na světovém železářském trhu. Její tvůrce udělal ze západočeské metropole jednu z hlavních evropských bašt strojírenského a zbrojního průmyslu a dodnes je vzorem moderního manažera, protože úspěch založil na technologickém náskoku a na kvalitě.

V posledním roce končícího století už opa nemohl stát stranou. Připálená kaše vychladla. Hlavní zbrojař Rakouska-Uherska se zařadil k nejvýznamnějším osobnostem císařství. Za výjimečné zásluhy o železářský, a speciálně zbrojařský průmysl byl poctěn Řádem Železné koruny třetí třídy a jmenován doživotním členem Panské sněmovny rakouské říšské rady, kde se připojil k loajální ústavodárné německé straně. Zároveň byl místopředsedou Pražské železářské společnosti, členem státní železniční rady a správním radou rakouské pobočky pojišťovny Lloyd.

Blýskavá uznání mu nezalepila oči. Světská sláva, polní tráva, opakoval prý své oblíbené úsloví a začátkem nového století se s novým elánem pustil do velkorysého projektu. Supermoderní střelnice u Třemošné!

Kalendářní léta prostě na dědečka neplatila. Z míry ho vyvádělo narušení stereotypu. Práce, práce a opět práce! Pozdější doba stvoří pro tento druh v podstatě chorobné závislosti výraz workholik, posedlý prací. Aktivitu, třebaže jiného druhu, potřeboval i ve volném čase. Důsledně jej trávil v plném nasazení. Nakrátce zabořen do regeneračních tónů německých mistrů vážné hudby. Jindy velkolepé technické představy nahradila vytríbená řeč francouzského historika Taina, jehož díla převáděl do neméně brilantní němčiny. Jedinečná a bez konkurence zůstávala ovšem láska k Dianě, podkasané starořímské bohyni měsíce a lovu.

Honební vášeň – podobně jako nutkavou potřebu milovat a být milován – zdědil opa po neústupném tatínkovi, mém pradědovi. Na vzorně řízené revíry zvaloval větší společnost, rád se však brouzдал voňavými lesy i sám a sám, jen v doprovodu dvou příbuzně laděných duší. Málomluvného osobního myslivce a uhlavě černého honičiho psa Čerta. V dědečkově domácnosti měli oba výsadní postavení. Když ohař hodiny oddaně stával s bradou nepohodlně opřenou páníčkoví na kolenou, snažily se mladší děti, náš papá a hlavně citlivá Hermínka, odlákat psa osvědčenými pamlsky. Darmo. Ten jediný tvor umí člověka milovat pravou svatou láskou, jak ji zná bible, komentoval prý opa dětské pokusy. Civilizovaný člověk už to dávno zapomněl.

Emil Škoda (uprostřed) v Káhiře

Emil Škoda (vlevo) v Kalkatě

Než se však opa definitivně rozhoupal, než zajistil, aby závod v jeho nepřítomnosti nepocítil ani sebemenší újmu, nové poleno mu podrazilo kolena.

V posledním dvacetiletí došlo totiž ve společnosti, především v ekonomice a politice, k velkým kvalitativním změnám. Rodí se první koncerny a monopoly.

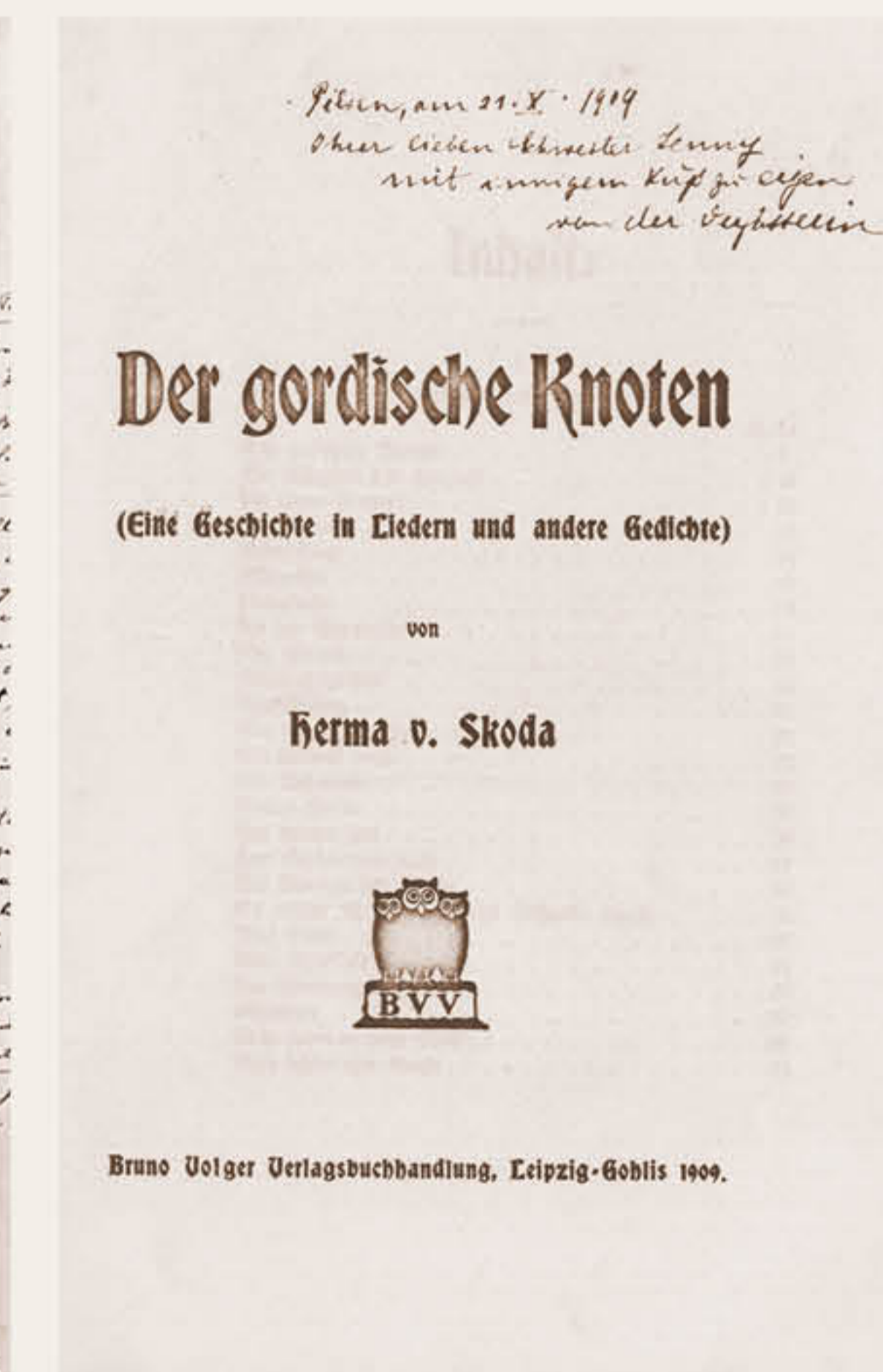
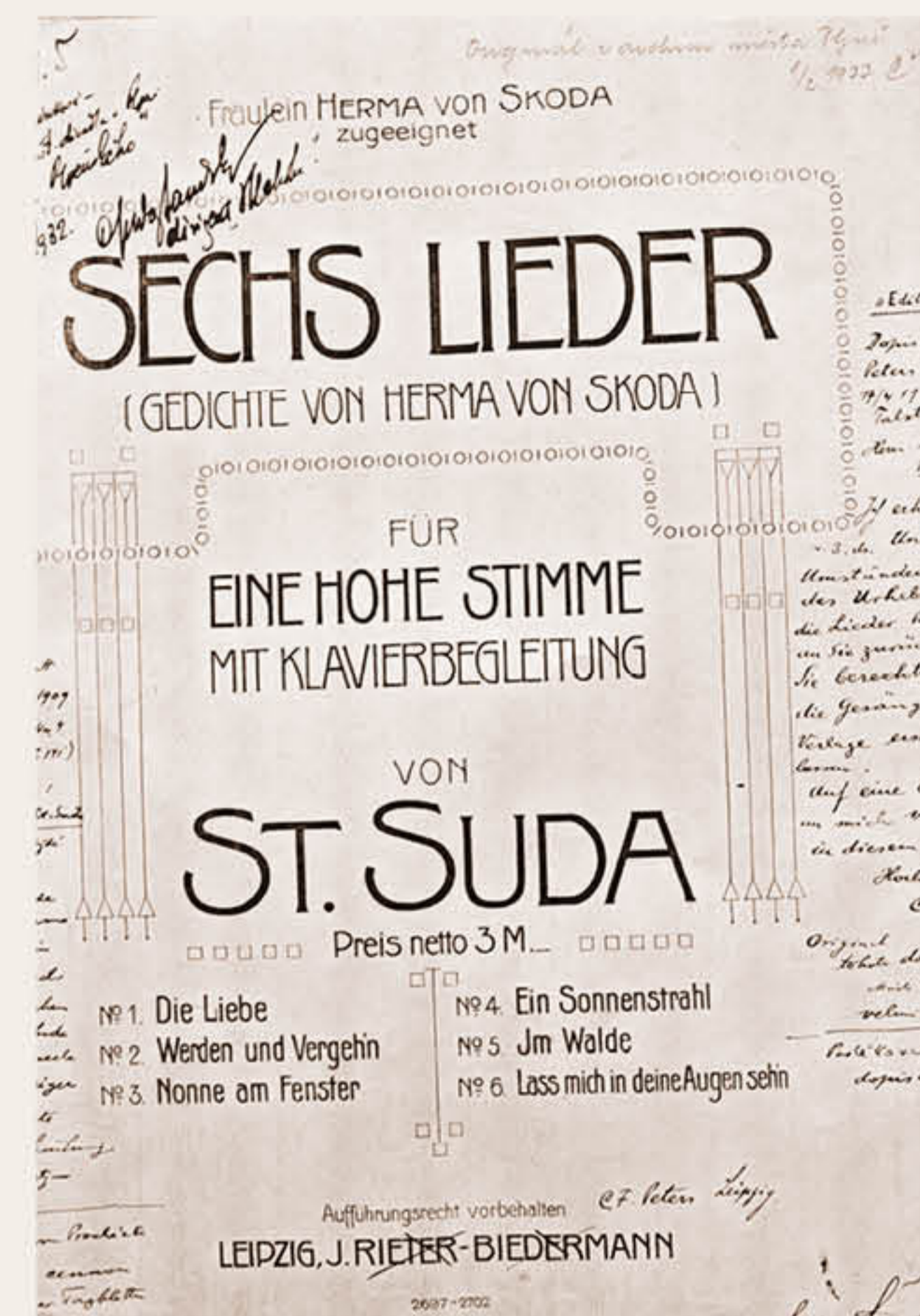

Johanna Škodová (Jenny)

Johanna Škodová si vzala v roce 1896 Ludvíka Weselého (vlevo nahoře), na snímku upravo nahoře s manželem a dcerou Heřmanou (později Faitovou). Johanna ve stáří žila v Havlíčkově Brodě u této dcery.

Hermína Škodová (Herma)

Hermína Škodová byla básnířka (vlevo nahoře pozvánka na uvedení její knihy, nahoře uprostřed titulní strana sbírky básní). Jako Škodova dcera ale také pozvala s novým dělostřeleckým výrobkem. Vlevo dole svatební oznámení a menu u příležitosti jejího sňatku s Richardem Lauerem.